

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
na lata 2018-2022
dla
POWIATU TOMASZOWSKIEGO**

Tomaszów Mazowiecki, 2018 rok

Spis treści

Wprowadzenie	str.3
I. Zdrowie psychiczne	str.4
II. Struktura demograficzna	str.5
III. Diagnoza występowania zaburzeń psychicznych na terenie powiatu tomaszowskiego	str.6
IV. Zadania wykonywane przez określone jednostki z uwzględnieniem problematyki dotyczącej zdrowia psychicznego	str.12
1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul.św.Antoniego 41 w Tomaszowie Maz.	str.12
2. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, ul. Szkolna 14 w Tomaszowie Maz.	str.13
3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Majowa 1/13 w Tomaszowie Maz.	str.14
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Majowa 1/13 w Tomaszowie Maz.	str.16
5. Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. o.o., ul. Jana Pawła II 35 w Tomaszowie Maz.- Oddział Psychiatryczny, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczna, Poradnia Leczenia Uzależnień	str.18
6. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. św.Antoniego 24 w Tomaszowie Maz.	str.19
7. Komenda Powiatowa Policji, ul. Wandy Panfil 44 w Tomaszowie Maz.	str.20
8. Powiatowy Urząd Pracy, ul. Konstytucji 3 Maja 46 w Tomaszowie Maz.	str.21
9. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w gminnych ośrodkach pomocy społecznej	str.22
10. Dom Pomocy Społecznej Nr 1, ul. Polna 56 w Tomaszowie Maz.....	str.27
11. Dom Pomocy Społecznej Nr 2, ul. Jana Pawła II 37 w Tomaszowie Maz.....	str.28
12. Warsztaty Terapii Zajęciowej	str.29
13. Stowarzyszenia i fundacje na rzecz osób niepełnosprawnych	str.29
V. Analiza SWOT	str.31
VI. Harmonogram zadań POZP dla powiatu tomaszowskiego na lata 2018-2022.....	str.32
VII Monitoring i sprawozdawczość	str.38
Podsumowanie	str.39
Podstawa prawna	str.40
Spis tabel	str.41

Wprowadzenie

Niniejszy program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U. z 2017 poz.882 t.j.), którego główne cele sformułowane zostały w następującym brzmieniu:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Celem opracowania Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2018-2022 było przede wszystkim prawidłowe diagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu tomaszowskiego, przeprowadzenie analizy potrzeb i dostępności do każdego rodzaju świadczeń skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających korekty, aktywizacji i podjęcia działań.

W celu opracowania Programu powołany został Uchwałą Zarządu Powiatu w Tomaszowie Maz. Nr 928/2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r. zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 na terenie powiatu tomaszowskiego w składzie:

- 1) Bartłomiej Matysiak- Członek Zarządu Powiatu Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Maz.;
- 2) Michał Jodłowski- Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Maz.;
- 3) Jan Andrzej Więckowski- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.;
- 4) Elżbieta Kudlik- Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Maz.;
- 5) Sebastian Słomka- Pełnomocnik Zarządu ds. medycznych Tomaszowskiego Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Tomaszowie Maz.;
- 6) Teresa Ogórek- Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.;
- 7) Ewa Walaszczyk- Suska- Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Maz.;
- 8) Anetta Klimczak- p.o. dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Tomaszowie Maz.
- 9) Anetta Markiewicz- przedstawiciel Fundacji „Arka Nadziei”.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2018-2022, wyznacza kierunek działań administracji samorządowej, które zmierzać mają do osiągnięcia celu nadrzędnego- ochrony i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców naszej

społeczności- i stanowi kontynuację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2011-2015.

I. Zdrowia Psychiczne

Chociaż problemy dotyczące zdrowia psychicznego są bardzo częste, we współczesnym świecie większość osób z zaburzeniami psychicznymi nie korzysta z opieki zdrowotnej i nie ma możliwości skorzystania z niej także w Polsce. Zadania systemu ochrony zdrowia psychicznego to z jednej strony działania profilaktyczne, z drugiej zaś identyfikacja i diagnoza zaburzeń, zapewnienie efektywnej opieki, dostosowanej do potrzeb osoby leczonej, zapewnienie działań zmierzających do redukcji stresu pacjenta i jego rodziny, osób bliskich, działania edukacyjne adresowane zarówno do osób z zaburzeniami psychicznymi jak też ich rodzin, zapobieganie niepełnosprawności, samouszkodzeniom, samobójstwom, instytucjonalizacji.

Zdrowie psychiczne jest jednym z najważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa, jego utrzymanie i przywracanie jest nadal dużym wyzwaniem. **Zdrowie psychiczne**- przyjęta w 1948 r. w konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia definicja określa je jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej definicji, ponieważ (według WHO), różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą profesjonalne teorie wpływają na to, jak termin ten jest rozumiany.

Zdrowie psychiczne w pojęciu medycznym- jest to stan wolny od zaburzeń psychicznych, czyli takie zachowanie człowieka, które jest wolne od zakłóceń czynności psychicznych. Nad pojęciem zdrowia psychicznego i związanymi z nim zaburzeniami pracują psychiatry, psycholodzy, moralisci, filozofowie i antropolodzy. Ogólnie zdrowie można zdefiniować jako nieobecność choroby, dobre samopoczucie oraz satysfakcjonujące twórcze życie. W ujęciu psychologicznym- zdrowie psychiczne - to zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptacja i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągnięcia satysfakcji z życia, realistyczna percepcja rzeczywistości. Natomiast w ujęciu socjologicznym, zdrowie psychiczne to zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych.

Według raportu WHO z 2001 r. zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są chorobami dotyczącymi ponad 25% ludzi w różnych okresach życia. Ich uniwersalny charakter sprawia, iż dotyczą wszystkich ludzi bez względu na płeć, miejsce zamieszkania czy też status materialny. W 2002 r. schorzenia neuropsychiatryczne były przyczyną jednej czwartej wszystkich przypadków chorób i przedwczesnych zgonów w Europie, przy czym depresja była drugą co do częstości przyczyną niepełnosprawności, tuż po niedokrwiennej chorobie serca. Istnieją dowody świadczące, że promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym może doprowadzić do zdrowia, zysków społecznych

i ekonomicznych, zmniejszyć wykluczenie społeczne przy zwiększeniu wydajności ekonomicznej, może również ograniczyć ryzyko zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania oraz zmniejszyć koszty opieki społecznej i zdrowotnej. W Polsce są zasoby, które można lepiej wykorzystać dla promocji zdrowia psychicznego. Należą do nich uregulowania prawne dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, w tym ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r., Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 z dnia 8 lutego 2017 r., które tworzą prawną infrastrukturę dla działań promocyjnych i profilaktycznych w obszarze zdrowia psychicznego na wszystkich szczeblach administracji państwowej i w instytucjach samorządowych. Do zasobów tego rodzaju należy również prawo oświatowe, na mocy, którego zadaniem szkoły jest edukacja zdrowotna i kształtowanie u uczniów nawyku dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. Istotnymi zasobami są również realizowane w Polsce projekty promocji zdrowia: „Szkoła promująca zdrowie”, „Zdrowe miasto”, „Promocja zdrowia w miejscu pracy” i „Szpital promujący zdrowie”. Do zasobów promujących zdrowie psychiczne zaliczyć należy również działania trzeciego sektora na rzecz zdrowia psychicznego. Jest wiele organizacji pozarządowych, które wspierają ruch promocji zdrowia psychicznego w Polsce. Są to, np: działania na rzecz rozwijania umiejętności psychospołecznych dzieci i młodzieży, umiejętności wychowawczych rodziców, destygmatyzacji osób cierpiących na choroby i zaburzenia psychiczne.

II. Struktura demograficzna. ¹

Powiat tomaszowski zlokalizowany jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w granicach podregionu (subregionu) piotrkowskiego. Zajmuje powierzchnię 1025 km². Gęstość zaludnienia w osobach na km² to 115 osób. Obejmuje 11 gmin. Sieć osadniczą tworzy 1 miasto (Tomaszów Mazowiecki) i 266 miejscowości wiejskich, jest gmina miejska Tomaszów Mazowiecki oraz 10 gmin wiejskich: Tomaszów Mazowiecki, Będków, Budziszewice, Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rokiciny, Rzeczyca, Ujazd i Żelechlinek. Największą pod względem liczby ludności, gminą wchodzącą w skład powiatu tomaszowskiego jest miasto Tomaszów Mazowiecki (64893 mieszkańców), będący czwartym, co do wielkości ośrodkiem miejskim w granicach administracyjnych województwa łódzkiego (za Łodzią, Piotrkowem Trybunalskim i Pabianicami). Pełni rolę stolicy powiatu tomaszowskiego, jak również centrum administracyjnego, gospodarczego oraz usługowego dla jego mieszkańców. Liczba mieszkańców w powiecie tomaszowskim na koniec 2016 roku wynosiła 118234 w tym: 56801 mężczyzn i 61433 kobiet. Liczba mieszkańców całego województwa łódzkiego to 2488417 (dane na dzień 31.12.2016 r.- GUS).

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna powiatu tomaszowskiego w latach 2014-2016

Powiat tomaszowski	rok		
	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców ogółem	119273	118671	118234

¹ Dane demograficzne pochodzą z opracowania Urzędu Statystycznego w Łodzi

W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 3,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy powiatu tomaszowskiego zawarli w 2016 roku 551 małżeństw, co odpowiada 4,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa łódzkiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa łódzkiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla kraju. Powiat Tomaszowski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący – 315. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,7 na 1000 mieszkańców powiatu tomaszowskiego. W 2016 roku urodziło się 1100 dzieci, w tym 45,3% dziewczynek i 54,7 % chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,78 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2016 roku zarejestrowano 886 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1026 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu tomaszowskiego-140. W tym samym roku 13 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowania za granicę- daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 11. Liczba ludności w 2016 roku w wieku mobilnym (18-44 lata) wynosiła 44333, czyli 62,2% ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela nr 2. Wybrane dane statystyczne dla powiatu tomaszowskiego za lata 2014-2016.

Wybrane dane statystyczne	2014	2015	2016
Ludność	119273	118671	118234
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	63,2	64,5	66,0
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,5	9,2	9,3
Zgony na 1000 ludności	12,1	12,2	12,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,6	-3,0	-2,7
Liczba ludności przypadających na 1 przychodnię	1835	1884	1765
Pracujący na 1000 ludności	187	192	208
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,6	11,6	9,3
Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę	3058	2760	2687

III. Diagnoza występowania zaburzeń psychicznych na terenie powiatu tomaszowskiego.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- niepełnosprawności,

- stopniu niepełnosprawności,
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

Przedmiotowe orzeczenia poza ustaleniem statusu osoby orzeczonej jako osoby niepełnosprawnej, stanowią również podstawę do przyznania różnego rodzaju ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Zgodnie z obowiązującym prawem ocena stanu zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności, bowiem orzecznictwo o niepełnosprawności uwzględnia zarówno fizyczne, psychiczne jak i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka. Wystąpienie tylko jednego z elementów, np. naruszenia sprawności organizmu nie musi oznaczać, że mamy do czynienia z niepełnosprawnością. Natomiast intensywność tego czynnika nie wpływa bezpośrednio na ustaloną niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, jeżeli w następstwie jego występowania nie dochodzi do istotnych ograniczeń w sferze społecznej lub zawodowej. Orzecznictwo o niepełnosprawności służy osobom, które chcą uzyskać prawne potwierdzenie statusu osoby niepełnosprawnej, umożliwiające korzystanie z przewidzianych dla nich świadczeń i przywilejów takich jak np. odliczenia podatkowe, zasiłki, ulgowe przejazdy, umieszczenie w domu pomocy społecznej. Pozwala ukierunkować działania osoby niepełnosprawnej bądź jej opiekunów związane z prowadzoną terapią i rehabilitacją.

W ramach ustawowo realizowanych zadań Zespół orzeka m.in. w zakresie zaburzeń psychicznych:

- 01-U (upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym),
- 02-P (choroby psychiczne w tym: zaburzenia psychotyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne),
- 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia).

System orzekania o niepełnosprawności do celów pozarentowych realizowany jest przez Zespół, którego zadaniem jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych jakie każdy człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp. oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

Przy ustalaniu liczby osób z zaburzeniami psychicznymi, wzięto pod uwagę dane opracowane i przedstawione przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tomaszowie Maz.

Tabela nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności.

l.p.	Dane dotyczące wydania orzeczeń o niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń			
		2014	2015	2016	2017
1	01-U	42	39	39	35
2	02-P	33	48	47	50

3	12-C	46	54	55	79
Razem:		121	141	141	164

Zródło: PZOON w Tomaszowie Maz.

Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności.

Dane dotyczące wydania orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	Stopień znaczny				Stopień umiarkowany				Stopień lekki			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
01-U	29	22	30	42	76	82	81	90	8	10	2	6
02-P	97	106	112	95	263	289	289	288	41	45	22	17
12-C	3	2	9	4	3	4	4	8	0	0	0	0
Razem:	126	130	151	141	342	375	374	386	49	55	24	23

Zródło: PZOON w Tomaszowie Maz.

W poniższych tabelach uwzględniono jednostki służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji rynku pracy, edukacji z terenu powiatu tomaszowskiego świadczące usługi pomocy i opieki, uwzględniając ich podstawę prawną do działania, zakres działania, grupy osób objętych pomocą oraz inne informacje z zakresu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (w tym m.in. realizowane programy, akcje profilaktyczno-informacyjne, inne działania którymi objęte zostały osoby niepełnosprawne).

Dane przygotowano w zestawieniu tabelarycznym. Zadania wykonywane przez określone jednostki uwzględniają najczęściej problematykę dotyczącą zdrowia psychicznego.

Tabela nr 5. Problematyka dotycząca zdrowia psychicznego w poszczególnych jednostkach.

l.p.	Zakres danych	opis
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. św. Antoniego 41, 97-200 Tomaszów Maz.		
I.1.	Podstawa prawna działania	<ul style="list-style-type: none"> - Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, - Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, - Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, - Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne, - Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy,

		- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.
I.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	- Zadania powiatu wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, - kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do Środowiskowego Domu Samopomocy w Tomaszowie Maz.
I.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Osoby niepełnosprawne w tym osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności, - osoby w kryzysie (ofiary przemocy, przestępstw, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi), - rodziny osób niepełnosprawnych w tym z kodem 02-P, 01-U, - osoby chcące zasięgnąć rady psychologa, radcy prawnego.
I.4.	Informacje dodatkowe	PCPR nie prowadzi dodatkowych poza ustawowo wymaganymi, działań na rzecz osób chorych psychicznie. Realizuje projekt finansowany z PFRON-u „Aktywny samorząd”, który obejmuje także osoby z zaburzeniami psychicznymi, ale w mało znaczącej liczbie.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Majowa 1/13, 97-200 Tomaszów Maz.		
II.1.	Podstawa prawna działania	- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, - Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe, - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych, - Statut Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Maz.
II.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	- Diagnoza i terapia psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna oraz wsparcie udzielania dzieciom i młodzieży, - poradnia nie prowadzi, poza ustawowo wymaganymi działaniami na rzecz chorych psychicznie.
II.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Dzieci i młodzież od 0 r.ż do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, podstawowej, - rodzice, prawni opiekunowie, - nauczyciele,
II.4.	Informacje dodatkowe	- Działania ujęte w Planie Pracy Poradni na dany rok szkolny oraz wynikające z bieżących potrzeb placówek objętych opieką poradni.
Powiatowy Urząd Pracy, ul. Konstytucji 3 Maja 46, 97-200 Tomaszów Maz.		
III.1.	Podstawa prawna działania	- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, - Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

III.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	<ul style="list-style-type: none"> - Pośrednictwo pracy, - poradnictwo zawodowe (indywidualne i grupowe), - szkolenia, - staże, - prace interwencyjne, - roboty publiczne, - prace społeczno-użyteczne, - refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy, - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, - instrumenty wspierające aktywizację osób do 30 roku życia (bony na zasiedlenie, bony stażowe, bony szkoleniowe).
III.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, w tym bezrobotne oraz poszukujące pracy.
III.4.	Informacje dodatkowe	<ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie ze środków Funduszu Pracy dodatkowych środków finansowych (rezerwy ministra) na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia przez PUP, z których uczestniczyć mogą również niepełnosprawni, - udzielanie informacji na temat projektów i działań realizowanych przez jednostki zewnętrzne skierowanych do niepełnosprawnych.
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. św. Antoniego 24, 97-200 Tomaszów Maz.		
IV.1.	Podstawa prawna działania	<ul style="list-style-type: none"> - Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, - Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, - Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, - Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.
IV.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	<ul style="list-style-type: none"> - Profilaktyka uzależnienia od tytoniu, alkoholu i środków psychoaktywnych, - profilaktyka uzależnień behawioralnych, - profilaktyka chorób nowotworowych, - promocja zdrowego stylu życia w zakresie przeciwdziałania zakażeniom HIV, propagowanie rzetelnych i aktualnych informacji w zakresie problematyki HIV/AIDS oraz przeciwdziałanie stygmatyzacji i dyskryminacji osób zakażonych HIV.
IV.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

IV.4.	Informacje dodatkowe	-
Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. , ul. Jana Pawła II 35, 97-200 Tomaszów Maz.		
V.1.	Podstawa prawna działania	- Statut, - Wpis do Rejestru ZOZ Wojewody Łódzkiego, - Umowa z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielanie świadczeń opieki medycznej.
V.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	- Udzielanie świadczeń opieki medycznej realizowanej w trybie ambulatoryjnym na podstawie umowy z NFZ w zakresie porad udzielanych przez lekarza o specjalności psychiatra, - udzielanie świadczeń w zakresie terapii leczenia uzależnień.
V.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Pacjenci- bez skierowania objęci systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.
V.4.	Informacje dodatkowe	-
Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Szkolna 14, 97-200 Tomaszów Maz.		
VI.1.	Podstawa prawna działania	- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, - Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, - Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy, - Uchwała Nr II/13/2002 Rady Powiatu w Tomaszowie Maz. z dnia 28.11.2002 r. w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.
VI.2.	Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	- Osoby dorosłe z terenu powiatu tomaszowskiego wymagające wsparcia i postępowania rehabilitacyjnego zmierzającego do poprawy jakości życia i funkcjonowania społecznego.
VI.3.	Grupy osób objętych pomocą.	- Osoby dorosłe przewlekle chore psychicznie posiadające orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności lub grupę innego organu orzekającego o zdolności do pracy.
VI.4.	Informacje dodatkowe	- Realizowanie indywidualnych planów postępowania wspierająco- aktywizującego tworzonych przez zespół ŚDS.
Komenda Powiatowa Policji , ul. Wandy Panfil 44, 97-200 Tomaszów Maz.		
	Podstawa prawna działania	- Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., - Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - Ustawa z dnia 19 lipca 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

	- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, -Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
Zakres działania (zadania w zakresie związanym ze zdrowiem psychicznym).	- Zadania prewencyjne, edukacyjne, informacyjne.
Grupy osób objętych pomocą.	- Dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych patologią społeczną, - osoby dotknięte przemocą rodzinną, - sprawcy przemocy w rodzinie, - osoby uzależnione i współuzależnione.
Informacje dodatkowe	-

IV. Zadania wykonywane przez określone jednostki z uwzględnieniem problematyki dotyczącej zdrowia psychicznego.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. św. Antoniego 41 w Tomaszowie Maz.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie to jednostka organizacyjna, która wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizuje ona zadania z zakresu pomocy społecznej, a także rehabilitacji społecznej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

Tabela nr 6. Wybrane zagadnienia z zakresu działalności PCPR w Tomaszowie Maz.

l.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Ilość decyzji kierujących do Środowiskowego Domu Samopomocy- stan na koniec roku	15	13	12	8
2	Ilość decyzji odpłatności za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy	12	11	8	9
3	Ilość porad udzielonych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	- Psycholog- 1727; - Pedagog- 412; - Radca Prawny- 361; - Pracownik socjalny- 77	- Psycholog- 1964; - Pedagog- 466; - Radca Prawny- 408; - Pracownik socjalny- 87	- Psycholog- 1951; - Pedagog- 476; - Prawnik- 399; - Pracownik socjalny- 87	- Psycholog- 1713; - Pedagog- 424; - Prawnik- 449; - Pracownik socjalny- 117
4	Ilość turnusów rehabilitacyjnych ogółem	100	0	38	31
5	Zakup przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego ogółem	365	562	520	564
6	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych ogółem	57	70	65	54
7	Inne formy wsparcia: „Aktywny samorząd” ogółem oraz z zakresu symboli: - 01-U, 02-P, 12-C	242, w tym: 2 osoby- 02-P	189, w tym: 2 osoby- 12-C, 2 osoby- 02-P	164, w tym: 1 osoba 12-C, 3 osoby 02-P	227, w tym: 2 osoby 12- C, 2 osoby 02-P

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.

Największy odsetek osób z omawianymi symbolami przyczyny niepełnosprawności, korzystających z dofinansowania udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz., stanowią osoby korzystające z zakupów przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, ul. Szkolna 14 w Tomaszowie Maz.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Tomaszowie Maz. jest jednostką organizacyjną Powiatu Tomaszowskiego, utworzoną 1 grudnia 2002 r. Dom przeznaczony jest dla osób dorosłych przewlekle chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie z terenu powiatu tomaszowskiego wymagających wsparcia i postępowania rehabilitacyjnego zmierzającego do poprawy jakości życia, funkcjonowania i powstrzymania regresji.

Zadaniem ŚDS jako ośrodka wsparcia jest świadczenie usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają na celu naukę, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku społecznym.

Główne zadania ŚDS to: indywidualne i zespołowe treningi z funkcjonowania w codziennym życiu: czynności samoobsługowych, kulinarnych, higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny, budżetowy oraz umiejętności interpersonalnych, rozwiązywania problemów i umiejętności spędzania czasu wolnego, terapia zajęciowa, terapia ruchowa, zajęcia rewalidacyjne, psychoedukacja, poradnictwo socjalne, psychologiczne, integracja społeczna.

Tabela nr 7. Wybrane zagadnienia dotyczące Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.

I.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Ilość osób objętych pomocą w Środowiskowym Domu Samopomocy	44	39	46	41
2	Ilość osób oczekujących na przyjęcie do Środowiskowego Domu Samopomocy	7	-	-	-
3	Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy ze względu na symbol przyczyny niepełnosprawności 01-U	4	3	2	1
4	Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy ze względu na symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P	9	9	11	11
5	Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy ze względu na niepełnosprawność sprzężoną 01-U i 02-P	2	2	5	9

6	Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy ze względu na inny organ orzecznictwa (ZUS, KRUS)	13	9	9	1
7	Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy ze względu na inne symbole niepełnosprawności	17 (w tym 9 osób 02-P)	16 (w tym 9 osób 02-P)	19 (w tym 10 osób 02-P)	19 (w tym 9 osób 02-P)
8	Ilość uczestników z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z podziałem na kobiety i mężczyzn	12 kobiet, 12 mężczyzn	9 kobiet, 14 mężczyzn	9 kobiet, 13 mężczyzn	11 kobiet, 10 mężczyzn
7	Ilość uczestników ze znacznym stopniem niepełnosprawności z podziałem na kobiety i mężczyzn	4 kobiety, 4 mężczyzn	4 kobiety, 4 mężczyzn	6 kobiet, 9 mężczyzn	10 kobiet, 4 mężczyzn

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.

Obecnie Środowiskowy Dom przeznaczony jest do pobytu 30 osób. Przybywająca ilość osób potrzebujących z korzystania z tej formy terapii, nie pozwala na zwiększenie stanu osobowego. Dostosowanie ŚDS do występujących potrzeb w zakresie określonych standardów oraz kubatury budynku umożliwią wszystkim potrzebującym korzystanie w takiej formie terapii jaką oferuje ŚDS. Z uwagi na oczekiwanie na wizyty u specjalisty psychiatry proponuje się cykliczne konsultacje psychiatryczne, które odbywałyby się raz w miesiącu w ŚDS i umożliwiłyby zachowanie ciągłości, np. wypisywania recept i ewentualnych porad.

3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Majowa 1/13 w Tomaszowie Maz.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tomaszowie Mazowieckim zajmuje się kształceniem i wychowaniem uczniów, którzy ze względu na swoją niepełnosprawność wymagają stosowania specjalnych metod pracy oraz organizacji nauki.

Ośrodek zapewnia akceptację każdemu dziecku niezależnie od jego wyglądu, pochodzenia, stanu intelektualnego i statusu materialnego. Stwarza warunki do kompensacji braków poprzez rewalidację, terapię, rozwój zainteresowań i mocnych stron każdego dziecka.

Ośrodek otacza opieką nie tylko ucznia / wychowanka, ale i jego rodzinę. Zapewnia poradnictwo w aspekcie pedagogicznym, psychologicznym i w razie potrzeby niesie pomoc materialną. Dąży do pełnej integracji ze środowiskiem poprzez współpracę z placówkami oświatowymi i instytucjami wspierającymi jego rozwój. Podstawową zasadą pracy jest indywidualizacja wymagań w stosunku do każdego dziecka, metod i form pracy, doboru środków dydaktycznych oraz organizacji zajęć.

W ramach działań rewalidacyjnych uczniowie objęci są następującymi zajęciami:

- zajęcia logopedyczne,
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne,
- terapia behawioralna,
- terapia autyzmu,
- zajęcia integracji sensorycznej,
- terapia psychologiczna.

Tabela nr 8. Dane statystyczne dotyczące ilości uczniów w SOSW i stopnia niepełnosprawności.

Poszczególne ogniwa w SOSW	Stopień niepełnosprawności umysłowej			
	Lekki	Umiarkowany i znaczny	Autyzm	Niepełnosprawność sprzężona
Szkoła Podstawowa	39	25	8	13
Gimnazjum	17	10	1	4
Branżowa Szkoła I Stopnia	15	0	2	3
Szkoła Przyspasabiająca do pracy	0	14	0	1
Razem:	71	49	11	21

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tomaszowie Maz.

Nauczaniem indywidualnym objęta jest jedna uczennica niepełnosprawna umysłowo w stopniu głębokim. Większość uczniów znajduje się pod stałą opieką lekarską specjalistów (neurologów i psychiatrów). Na bieżąco i w miarę potrzeb prowadzone są z uczniami i ich rodzicami rozmowy, konsultacje i porady. Dla każdego z uczniów opracowano indywidualny program edukacyjno - terapeutyczny uwzględniając stwierdzone u nich niepełnosprawności rozwojowe, co pozwala dostosować proces nauczania do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych. Szkoła uwzględnia w programach szkolnych zagadnienia z edukacji zdrowotnej, w tym elementy zdrowia psychicznego i profilaktyki w ramach zajęć lekcyjnych: godzin wychowawczych, lekcji przedmiotowych. Ponadto prowadzone są na bieżąco i w miarę potrzeb pogadanki w ramach lekcji wychowawczych, zajęć świetlicowych w grupach wychowawczych, zajęć rewalidacyjnych na tematy związane ze zdrowym stylem życia, higieną osobistą, uczeniem właściwego reagowania na stres i sytuacje trudne.

Szkoła realizuje następujące programy profilaktyczne:

- Trzymaj formę,
- Nie pal przy mnie proszę,
- Program profilaktyki palenia tytoniu pt. "Znajdź właściwe rozwiązanie",
- Bieg po zdrowie,
- Mówię stop agresji.

Szkoła uczestniczy w akcjach ogólnopolskich:

- „Szkłanka mleka”,
- „Owoce w szkole”

oraz organizuje konkursy:

- „Zdrowo się odżywiamy”- konkurs wiedzy,
- „Lubię mleko”- konkurs plastyczny,
- „Paleniu mówię stop”- konkurs plastyczny,
- „Co wiem o zdrowiu”- konkurs wiedzy,
- „Znamy piękne słowa”- promocja kultury słowa.

Poza tym w szkole dostępne są materiały edukacyjno- informacyjne: ulotki, gazetki ściennie tematyczne oraz propagowane jest czytelnictwo promujące zdrowy styl życia.

W bieżącym roku szkolnym zorganizowano spotkania profilaktyczne:

- „Bezpieczna droga do szkoły”,
- „Cyberprzemoc”,
- „Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy”,
- Światowy Dzień Walki z Głodem,
- „Biały ząbek” spotkanie dla uczniów SP,
- pokaz pierwszej pomocy przedmedycznej,
- Bezpieczne wakacje – spotkanie z ratownikiem WOPR .

Organizowane są i prowadzone zajęcia edukacyjne i informacyjne dla dzieci, rodziców, nauczycieli z zakresu zdrowia psychicznego.

W następnych latach kontynuowane i podejmowane będą następujące działania, mające na celu ochronę zdrowia psychicznego:

- 1) Porady i konsultacje dla rodziców dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. Wspieranie i organizowanie spotkań, pogadanek dla rodziców wg zapotrzebowania.
- 2) Diagnoza przyczyn niepowodzeń szkolnych oraz trudności wychowawczych.
- 3) Udzielanie pomocy pedagogiczno - psychologicznej dzieciom i młodzieży w szkole poprzez kontynuowanie zajęć i terapii specjalistycznych z uczniami.
- 4) Prowadzenie zajęć w ramach godzin wychowawczych i lekcji przedmiotowych dla dzieci i młodzieży w zakresie zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
- 5) Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką zdrowia psychicznego.
- 6) Prelekcje dla rodziców.
- 7) Spotkania z pedagogami z innych placówek.
- 8) Zajęcia warsztatowe dla uczniów i nauczycieli: realizacja programów profilaktycznych i przynajmniej jednego rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej.
- 9) Realizacja programów psychoedukacyjnych.
- 10) Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi- udział uczniów w imprezach integracyjnych.

4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Majowa 1/13 w Tomaszowie Maz.

Celem Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Tomaszowie Maz. jest udzielanie dzieciom, w wieku od urodzenia i młodzieży pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno- pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia udziela pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom z przedszkoli, szkół lub placówek mających siedzibę na terenie działania Poradni. W przypadku dzieci i młodzieży, które nie uczęszczają do przedszkola, szkoły lub placówki oraz ich rodziców, pomocy udziela poradnia właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Korzystanie z pomocy udzielanej przez Poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tomaszowie Maz. realizuje następujące zadania:

- 1) diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- 2) udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno- pedagogicznej poprzez:
 - a) prowadzenie terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej dzieci i młodzieży,
 - b) udzielanie wsparcia psychologicznego dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom,
 - c) pomoc w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
 - d) udzielanie pomocy rodzicom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ich dzieci,
 - e) udzielanie rodzicom pomocy w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych dzieci i młodzieży.
- 3) realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
- 4) organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Tabela nr 9. Dane dotyczące ilości wydanych zaświadczeń, opinii, orzeczeń u dzieci diagnozowanych i poddawanych terapii w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Maz.

l.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Ilość wydanych orzeczeń dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych	94	108	95	67
2	Ilość wydanych informacji o wynikach diagnozy	725	761	546	535
3	Nieppełnosprawność intelektualna	75	77	73	43
4	Niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym	6	17	6	10

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tomaszowie Maz.

5. Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., ul. Jana Pawła II 35 w Tomaszowie Maz.- Oddział Psychiatryczny, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczna, Poradnia Leczenia Uzależnień.

Oddział Psychiatryczny funkcjonuje w Tomaszowie Maz. od 2001 roku. Powstanie oddziału psychiatrycznego na bazie szpitala wielospecjalistycznego jest zgodne z nowoczesnymi trendami w lecznictwie psychiatrycznym i założeniami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Pacjenci oddziału mają możliwość korzystania na miejscu z konsultacji lekarzy innych specjalności oraz diagnostyki obrazowej i laboratoryjnej. W oddziale zatrudnionych jest 3 lekarzy pracujących w oddziale, 6 lekarzy pracujących na dyżurach oraz psycholog. Pacjentami opiekuje się 13 pielęgniarek, 5 sanitariuszy i 1 terapeuta zajęciowy.

Poradnia Zdrowia Psychicznego świadczy usługi medyczne w zakresie diagnostyki i leczenia wszystkich zaburzeń i problemów psychicznych (zaburzenia lękowe, nerwice, depresje, psychozy, uzależnienia, problemy emocjonalne i osobowościowe, problemy w relacjach i związkach). W poradni pacjent może skorzystać z usług lekarza psychiatry, a także psychologa oraz psychoterapeuty.

Poradnia psychologiczna udziela świadczeń w zakresie:

- ✓ diagnozy psychologicznej,
- ✓ porady psychologicznej,
- ✓ psychoedukacji,
- ✓ psychoterapii indywidualnej (sesja).

Poradnia niesie pomoc w takich stanach jak: nerwice lękowe, natręctwa, lęki fobijne i społeczne, depresja, stany podstresowe i pourazowe, stany przemęczenia i wypalenia zawodowego, zaburzenia snu, kryzysy życiowe, strata osoby bliskiej, problemy interpersonalne.

Poradnia leczenia uzależnień zajmuje się diagnozowaniem uzależnienia od alkoholu, hazardu oraz innych środków psychoaktywnych. Porady mają charakter indywidualny lub grupowy. Grupy prowadzone są dla uzależnionych jak również współuzależnionych. Celem psychoterapeutów jest przede wszystkim pomoc osobom uzależnionym poprzez: wspieranie, motywowanie, pomoc w wychodzeniu z kryzysu i podtrzymania terapii.

Tabela nr 10. Dane statystyczne dotyczące ilości udzielonych porad w TCZ Sp. z o.o. w Tomaszowie Maz.

	Poradnia Zdrowia Psychicznego	2014	2015	2016	2017
1	Liczba pacjentów objętych opieką poradni	1479	1813	1597	1479
2	Ilość porad udzielanych przez poradnię	5073	6417	4407	3508
3	Ilość porad z zakresu zdrowia psychicznego dla dorosłych	5073	6417	4407	3508

4	Ilość porad z zakresu zdrowia psychicznego dla dzieci	Brak umowy na porady dla dzieci i młodzieży			
	Poradnia Psychologiczna	2014	2015	2016	2017
1	Liczba pacjentów objętych opieką poradni	104	262	210	169
2	Ilość porad udzielanych przez poradnię	1158	1189	767	828
3	Ilość porad z zakresu zdrowia psychicznego dla dorosłych	1158	1189	767	828
4	Ilość porad z zakresu zdrowia psychicznego dla dzieci	Brak umowy na porady dla dzieci i młodzieży			
	Poradnia Leczenia Uzależnień	2014	2015	2016	2017
1	Liczba pacjentów objętych opieką poradni	446	406	441	495
2	Ilość porad udzielanych przez poradnię	4028	3015	2744	3761
3	Ilość porad z zakresu leczenia uzależnień	4028	3015	2744	3761

Źródło: Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Tomaszowie Maz.

6. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. św. Antoniego 24 w Tomaszowie Maz.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Maz. swoim działaniem obejmuje teren miasta Tomaszowa Maz. i powiatu tomaszowskiego, w którego skład wchodzi gminy: Będków, Budziszewice, Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rokiciny, Rzeczyca, Tomaszów Maz., Ujazd i Żelechlinek.

Tabela nr 11. Programy profilaktyczne realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Tomaszowie Maz.

l.p.	Realizowane programy	2014	2015	2016	2017
		Ilość osób			
1.	Program Ograniczania Palenia Tytoniu i Wyrobów Tytoniowych w Polsce				
1.1.	Światowy Dzień bez Tytoniu 31 maja (Celem jest uświadomienie i ostrzeżenie przed zgubnymi skutkami palenia tytoniu, zachęcenie do niepalenia)	1000	1000	800	743
1.2.	Światowy Dzień Rzucania Palenia, trzeci czwartek listopada (Celem jest zachęcenie do rzucenie palenia tytoniu)	5000	1500	2300	50
2.	Czyste powietrze wokół nas (Program adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym (pięć-i sześciolatków), dzieci w oddziałach „0” szkół podstawowych oraz ich rodziców lub opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony zdrowia dzieci przed narażeniem ich na działanie dymu tytoniowego, poprzez kształtowanie u dzieci świadomych, asertywnych postaw).	1563	1360	1910	1592

3.	Bieg po zdrowie (Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży (9-10 lat) oraz pokazanie atrakcyjności życia w 34 środowisku wolnym od dymu tytoniowego).	-	-	-	478
4.	Dopalaczom mówimy STOP –wybieramy zdrowie (Celem Kampanii jest obniżenie wśród uczniów tendencji do podejmowania ryzykownych zachowań generowanych przez grupę rówieśniczą, prowadzących do sięgania po różnego rodzaju substancje psychoaktywne).	400	2061	3675	3241
5.	Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych (Celem projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym).		2195	1023	
5.1.	„ARS, czyli jak dbać o miłość” (pogłębienie wiedzy w zakresie skutków stosowania substancji psychoaktywnych alkoholu, papierosów, narkotyków).	790	643	679	291
6.	Światowy Dzień Zdrowia 7 kwietnia (Głównym założeniem obchodów jest Światowego Dnia Zdrowia jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem zdrowotny. W 2017 r. był to temat „Depresja porozmawiajmy o niej”).				119

Źródło: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Maz.

7. Komenda Powiatowa Policji , ul. Wandy Panfil 44 w Tomaszowie Maz.

Do zadań Policji należy inicjowanie oraz organizowanie działań, których celem jest zapobieganie zjawiskom kryminogennym, popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Profilaktyka społeczna stanowi przedmiot zainteresowania różnych dziedzin nauki w tym: medycyny, prawa, socjologii, psychologii, pedagogiki. Profilaktyka stanowi działanie i zapobieganie wykolejeniom, klęskom społecznym, min takim jak nierząd, przestępczość, bezdomność, analfabetyzm. Profilaktyka społeczna to nic innego jak zapobieganie niekorzystnym zjawiskom, które mogą pojawić się w wielu sferach życia, to zapobieganie zidentyfikowanym i przewidywanym zagrożeniom poprzez przedsięwzięcie działań w celu niedopuszczenia do negatywnie ocenianych przekształceń istniejącego stanu rzeczy.

Tabela nr 12. Dane statystyczne dotyczące realizacji zadań przez Komendę Powiatową Policji w Tomaszowie Maz.

l.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	42	45	55	72
2	Czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione przez nieletnich	10	13	4	16

3	Wszczęcie procedury „Niebieskiej karty”	153	183	146	148
4	Sprawy przemocy domowej pod wpływem alkoholu	96	115	91	97
5	Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej	153	187	149	153
6	Liczba przekazanych spraw do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	1	1	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Maz.

8. Powiatowy Urząd Pracy, ul. Konstytucji 3 Maja 46, 97- 200 Tomaszów Maz.

Poziom aktywizacji zawodowej u osób z zaburzeniami psychicznymi jest dość niski. Prawdopodobnie spowodowane jest to następującymi czynnikami:

- ✓ obniżoną motywacją do podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne wynikającą ze specyfiki schorzenia,
- ✓ ostrożnością pracodawców w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, m.in. z uwagi na prawdopodobieństwo absencji chorobowej, niedostateczną wiedzę na temat specyfiki poszczególnych chorób,
- ✓ dezaktualizacją kwalifikacji zawodowych z powodu niepełnosprawności,
- ✓ wstydem środowiskowym (dotyczy głównie osób z chorobami psychicznymi: nerwice, depresje, schizofrenie), wywodzącym się z braku akceptacji osób chorych, często nawet strachem, spowodowanym zbyt małą wiedzą na temat tego rodzaju schorzeń.

Tabela nr 13. Formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Maz.

l.p.	Formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	Ogół	Zaburzenia psychiczne	Ogół	Zaburzenia psychiczne	Ogół	Zaburzenia psychiczne	Ogół	Zaburzenia psychiczne
		2014		2015		2016		2017	
1	Rozpoczęły szkolenia	17	5	13	2	17	1	21	4
2	Ukończyły szkolenia	17	5	13	2	17	1	21	4
3	Rozpoczęły staż	83	3	63	7	70	9	50	2
4	Ukończyły staż	73	3	44	7	70	9	50	2
5	Rozpoczęły prace interwencyjne	14	2	20	1	12	1	11	1
6	Ukończyły prace interwencyjne	26	2	8	0	21	1	9	1
7	Rozpoczęły roboty publiczne	7	3	10	0	12	1	12	0
8	Ukończyły roboty publiczne	7	3	11	0	12	1	12	0
9	Rozpoczęły prace społecznie użyteczne	28	8	39	7	25	4	29	4
10	Ukończyły prace społecznie użyteczne	28	6	40	8	24	4	27	3
11	Ukończyły szkolenia z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy	7	1	13	2	7	2	9	3
12	Rozpoczęły zajęcia aktywizacyjne	38	0	12	1	38	4	39	2
13	Ukończyły zajęcia aktywizacyjne	38	0	12	1	38	4	39	2
14	Skorzystały z porad indywidualnej- poszukującej pracy	6	0	6	0	0	0	3	0
15	Refundacja miejsc pracy ze środków PFRON	17	0	18	1	18	0	15	1
16	Jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej	4	0	6	0	14	2	7	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Maz.

9. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi w gminnych ośrodkach pomocy społecznej.

Udzielanie pomocy w związku z zaburzeniami psychicznymi odnoszone jest zwyczajowo do świadczeń opieki zdrowotnej oraz działalności wyspecjalizowanych w tym zakresie podmiotów leczniczych. Tak postrzegana pomoc utożsamiana jest z leczeniem, jednak nie każda osoba z zaburzeniami psychicznymi tego wymaga. Często świadczenia zdrowotne udzielane takim osobom traktowane są jako ostateczność, nie bez znaczenia jest tu postawa samych zainteresowanych i ich bliskich, którzy nie dostrzegają problemu, próbują go bagatelizować albo ukrywać przed otoczeniem. Część osób cierpi na zaburzenia, które nie kwalifikują się do leczenia. Większość takich osób funkcjonuje w swoim środowisku samodzielnie lub pod opieką rodziny, niemniej zaburzenia psychiczne nierzadko są przyczyną powstawania trudnych sytuacji życiowych, których dana osoba nie jest w stanie przezwyciężyć.

Na terenie powiatu tomaszowskiego znajduje się 10 gminnych ośrodków pomocy społecznej oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Tomaszowie Maz.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa;
- ✓ sieroctwa;
- ✓ bezdomności;
- ✓ bezrobocia;
- ✓ niepełnosprawności;
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- ✓ przemocy w rodzinie;
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ✓ alkoholizmu lub narkomanii;
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zebrane dane obrazują ilość osób z zaburzeniami psychicznymi objętych opieką na przestrzeni lat 2014-2017 przez miejski oraz gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.

Tabela nr 14. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi będących pod opieką gminnych ośrodków pomocy społecznej.

	GOPS/MOPS	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi będącymi pod opieką mops/gops w latach			
		2014	2015	2016	2017
1	MOPS w Tomaszowie Maz.	151	167	178	178
2	GOPS w Będkowie	24	19	21	25
3	GOPS w Budziszewicach	3	4	4	4
4	GOPS w Czerniewicach	15	17	21	22
5	GOPS w Inowłodzu	8	8	10	10
6	GOPS w Lubochni	18	18	20	27
7	GOPS w Rokicinach	71	69	68	66
8	GOPS w Rzeczycy	54	53	50	45
9	GOPS w Tomaszowie Maz.	3	7	5	6
10	GOPS w Ujeździe	17	17	19	20
11	GOPS w Żelechlinku	32	35	37	36

W myśl art. 8 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego pomoc społeczna w porozumieniu z podmiotami leczniczymi udzielającymi świadczeń zdrowotnych w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizuje na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Oparcie społeczne polega w szczególności na:

- podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia;
- organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji;
- udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mają prawo do pomocy społecznej na zasadach ogólnych, po spełnieniu określonych warunków, jak również przysługują im szczególne rodzaje świadczeń adresowanych wyłącznie lub przede wszystkim do tej grupy świadczeniobiorców. Takie założenie wpisują się w wytyczne ustawodawcy wyrażone w art. 8 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. Dzięki takim rozwiązaniom, pomoc pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych oraz na rozwijanie umiejętności samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Tabela nr 15. Rodzaje pomocy oferowanej przez miejski ośrodek pomocy społecznej i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.

Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Budziszewicach	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	2	3	3	3
Praca socjalna	3	4	4	4
Świadczenia pielęgnacyjne	-	1	1	-
Zasilek stały	1	1	1	1

Zasilek okresowy	-	-	-	-
Zasilek celowy	-	-	-	-
Dożywianie	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	1	1	-
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Będkowie	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	10	14	11	12
Praca socjalna	3	6	1	4
Świadczenia pielęgnacyjne	1	1	1	1
Zasilek stały	4	3	2	4
Zasilek okresowy	3	4	2	3
Zasilek celowy	2	5	3	6
Dożywianie	4	2	3	5
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	6	8	5	7
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Czerniewicach	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	10	10	15	15
Praca socjalna	-	-	-	-
Świadczenia pielęgnacyjne	5	6	8	9
Zasilek stały	6	6	7	7
Zasilek okresowy	3	2	4	3
Zasilek celowy	2	4	3	2
Dożywianie	3	3	4	3
Usługi opiekuńcze	0	2	2	2
Asystent rodziny	0	1	1	1
Zasilek rodzinny z dodatkami	4	5	5	6
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Inowłodzu	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	3	4	4	4
Praca socjalna	8	8	10	10
Świadczenia pielęgnacyjne	-	-	-	-
Zasilek stały	4	4	5	6
Zasilek okresowy	-	-	1	-
Zasilek celowy	2	-	1	1
Dożywianie	2	1	1	1
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	-	-	-
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Lubochni	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	9	9	10	18
Praca socjalna	9	9	11	12
Świadczenia pielęgnacyjne	2	2	2	2
Zasilek stały	3	6	5	7
Zasilek okresowy	2	3	3	2
Zasilek celowy	6	6	7	7
Dożywianie	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze	-	-	-	1
Asystent rodziny	3	3	3	3
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	-	-	-
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Rokicinach	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	63	64	64	61
Praca socjalna	26	27	31	34

Świadczenia pielęgnacyjne	14	15	15	14
Zasilek stały	12	11	10	10
Zasilek okresowy	3	2	2	2
Zasilek celowy	9	10	12	14
Dożywianie	8	7	11	14
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	2	1	3	3
Zasilek rodzinny z dodatkami	22	20	19	18
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Rzeczychy	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	39	35	31	30
Praca socjalna	34	32	34	29
Świadczenia pielęgnacyjne	9	9	8	9
Zasilek stały	14	15	16	13
Zasilek okresowy	3	4	2	-
Zasilek celowy	21	24	18	17
Dożywianie	11	8	8	8
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	4	4	4	4
Zasilek rodzinny z dodatkami	11	9	10	10
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Ujeździe	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	39	40	43	44
Praca socjalna	17	17	19	20
Świadczenia pielęgnacyjne	9	9	9	9
Zasilek stały	15	15	17	18
Zasilek okresowy	5	5	10	1
Zasilek celowy	10	12	10	5
Dożywianie	22	20	25	25
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	-	1	1	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	3	3	3	4
Rodzaje pomocy oferowanej przez MOPS w Tomaszowie Maz.	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	13	15	14	28
Praca socjalna	138	155	158	169
Świadczenia pielęgnacyjne	-	-	-	-
Zasilek stały	82	92	96	90
Zasilek okresowy	11	24	14	18
Zasilek celowy	81	90	94	89
Dożywianie	19	21	22	29
Usługi opiekuńcze	-	2	-	-
Asystent rodziny	-	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	0	1	1	1
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Tomaszowie Maz.	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	1	3	3	-
Praca socjalna	1	7	5	6
Świadczenia pielęgnacyjne	-	-	-	-
Zasilek stały	1	4	2	4
Zasilek okresowy	-	-	-	-
Zasilek celowy	-	-	-	2
Dożywianie	-	-	-	5
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	-	-	-
Rodzaje pomocy oferowanej przez GOPS w Żelechlinku	2014	2015	2016	2017

Zasilek pielęgnacyjny	16	17	19	20
Praca socjalna	3	6	5	5
Świadczenia pielęgnacyjne	6	6	6	6
Zasilek stały	2	2	2	2
Zasilek okresowy	2	1	1	1
Zasilek celowy	-	-	1	1
Dożywianie	2	1	2	2
Usługi opiekuńcze	-	-	-	-
Asystent rodziny	1	1	1	1
Zasilek rodzinny z dodatkami	6	5	5	4
Ogółem rodzaje udzielonej pomocy w powiecie tomaszowskim	2014	2015	2016	2017
Zasilek pielęgnacyjny	205	214	217	235
Praca socjalna	242	271	278	293
Świadczenia pielęgnacyjne	46	49	50	50
Zasilek stały	144	159	163	162
Zasilek okresowy	32	45	39	30
Zasilek celowy	133	151	149	144
Dożywianie	71	63	76	92
Usługi opiekuńcze	-	4	2	3
Asystent rodziny	10	11	13	12
Zasilek rodzinny z dodatkami	52	52	49	50

Źródło: MOPS i GOPS-y z terenu powiatu tomaszowskiego.

Z art. 8 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego wynika, że główną rolę w tworzeniu oparcia społecznego odgrywają jednostki organizacyjne i inne podmioty, działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Najważniejsze znaczenie w systemie pomocy społecznej przypisuje się instytucjom lokalnym, zwłaszcza gminnym. Gmina jako najmniejsza i najbliższa człowiekowi wspólnota samorządowa może szybko rozpoznać występujące zagrożenia i potrzeby oraz podjąć odpowiednie działania.

Tabela nr 16. Zestawienie dodatkowych form pomocy i wsparcia oferowanych przez miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budziszewicach		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerniewicach		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowlodzu		
Komórka leczenia uzależnień	funkcjonuje	
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak

Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubochni		
Komórka leczenia uzależnień	funkcjonuje	
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi	funkcjonują	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rokicinach		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą	funkcjonuje	
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi	funkcjonują	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczycy		
Komórka leczenia uzależnień	funkcjonuje	
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi	funkcjonują	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz.		
Komórka leczenia uzależnień		brak
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi	funkcjonują	
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe		
Komórka leczenia uzależnień	funkcjonuje	
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelechlinku		
Komórka leczenia uzależnień	brak	
Zespół interdyscyplinarny	funkcjonuje	
Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą		brak
Szkolenia dla pracowników socjalnych odnoszące się do specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi		brak

Źródło: MOPS i GOPS-y z terenu powiatu tomaszowskiego.

Z analizy danych poczynionych dla celów opracowania PPOZP wynika, że pracownicy socjalni poszczególnych ośrodków powinni być objęci- w większym niż dotychczas zakresie- szkoleniami dotyczącymi specyfiki pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

10. Dom Pomocy Społecznej Nr 1, ul. Polna 56 w Tomaszowie Maz.

Dom Pomocy Społecznej Nr 1 w Tomaszowie Mazowieckim ul. Polna 56 jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową o zasięgu ponadgminnym, podległą

bezpośrednio Zarządowi Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim. Placówka przeznaczona jest dla **160 osób** w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych z tym, że:

- **78 miejsc** w budynku przy **ul. Polnej 56** w Tomaszowie Maz. przeznaczonych jest dla **osób przewlekle somatycznie chorych**,
- **82 miejsca** w budynku przy **ul. Farbiarskiej 27/29** w Tomaszowie Maz. przeznaczone są dla osób w **podeszłym wieku**.

Jest to placówka stacjonarna, umożliwiająca mieszkańcom zarówno pobyt stały, jak i okresowy - zapewniająca całodobową opiekę. Decyzję o skierowaniu do DPS i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwy dla tej osoby, w dniu jej kierowania do Domu Pomocy Społecznej. Decyzje o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej wydaje Starosta Powiatu Tomaszowskiego.

Tabela nr 17. Dane statystyczne dotyczące ilości mieszkańców w DPS nr 1 w Tomaszowie Maz.

l.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Ilość mieszkańców- stan na koniec roku	153	156	162	161
2	Ilość mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi (z wyłączeniem osób uzależnionych)	37	41	39	42
3	Ilość mieszkańców uzależnionych od alkoholu	55	59	66	59

Źródło: DPS Nr 1 w Tomaszowie Maz.

11. Dom Pomocy Społecznej Nr 2, ul. Jana Pawła II 37 w Tomaszowie Maz.

Dom działa na podstawie Statutu i Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej Nr 2 w Tomaszowie Maz. DPS jest placówką stacjonarną przeznaczoną dla 120 osób w podeszłym wieku, potrzebujących całodobowej opieki, umożliwia pobyt stały i na czas określony. Oferta Domu skierowana jest do osób, które wymagają kompleksowych usług w zakresie zaspokojenia potrzeb bytowych, opiekuńczych i terapeutycznych.

Tabela nr 18. Dane statystyczne dotyczące ilości mieszkańców w DPS nr 2 w Tomaszowie Maz.

l.p.	Zakres danych	2014	2015	2016	2017
1	Ilość mieszkańców- stan na koniec roku	119	115	122	120
2	Ilość mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi (z wyłączeniem osób uzależnionych)	54	54	54	54
3	Ilość mieszkańców uzależnionych od alkoholu	4	5	6	8

Źródło: DPS nr 2 w Tomaszowie Maz.

12. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Na terenie powiatu tomaszowskiego funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych- dwa w Tomaszowie Maz. i jeden w Rudniku.

Głównym założeniem działania tych jednostek jest rehabilitacja zawodowa uczestników. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego. Warsztaty aktywnie wspomagają proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, przede wszystkim stwarza osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia, rozwija umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, oraz zaradności osobistej; przygotowuje do życia w środowisku społecznym, w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów i decydowania o swoich prawach oraz poprzez rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu.

13. Stowarzyszenia i fundacje na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działalność organizacji pozarządowych stanowi bardzo cenny element uzupełniający i wspierający wszelkie działania podejmowane na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem co najmniej w trzech płaszczyznach: po pierwsze reprezentuje społeczność lokalną, wyraża jej potrzeby, dążenia i oczekiwania, po drugie świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej oraz po trzecie wprowadza nowe sposoby działania. Doświadczenia wskazują, iż działalność organizacji pozarządowych winna być wspierana, integrowana i koordynowana.

Ważną rolę w zakresie wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin pełnią organizacje pozarządowe. Nikt lepiej nie zna środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi jak oni sami poprzez organizowanie się w związki, fundacje i stowarzyszenia oraz działanie w zakresie wsparcia, samopomocy, rozwijania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi placówkami. Te organizacje najlepiej znają potrzeby swoich podopiecznych i najskuteczniej je zaspakajają.

Fundacja Arka Nadziei, ul. Dzieci Polskich 41a, 97-200 Tomaszów Maz.

Celem fundacji jest zwiększenie dostępności pomocy materialnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób młodych- uzależnionych od substancji psychoaktywnych, ubogich i nieporadnych życiowo, wsparcie dzieci i dorosłych w sytuacjach przemocy domowej, pokazanie drogi wyjścia z kryzysu, ochrona zdrowia psychicznego. Jak również udostępnienie miejsca, do którego osoby potrzebujące konkretnej pomocy mogą przyjść, napić się herbaty lub kawy, zjeść ciasto i w atmosferze przyjaźni, ciepła, komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa mogą dzielić się problemami i przeżyciami, a z pomocą doradców dążyć do ich rozwiązania.

Rezultatem działania fundacji Arka Nadziei, są:

- efekty społeczne: resocjalizacja, przywrócenie osoby uzależnionej do życia w społeczeństwie i rodzinie, wsparcie ekonomiczne;
- efekty wychowawcze: nauczanie życia w uczciwości, bez łamania prawa;
- efekty psychologiczne: zwiększenia samokontroli, asertywności, odpowiedzialności za siebie i podejmowane decyzje, poczucie bezpieczeństwa, ochrona zdrowia psychicznego.

Rezultatem działań fundacji jest zmniejszenie przestępczości wśród osób nieletnich, wychodzenie rodziców z dysfunkcji w rodzinie (która jest główną przyczyną wzrostu narkomanii), terapia osób uzależnionych i współuzależnionych, zdrowe społeczeństwo.

Tabela nr 19. Dane statystyczne z Fundacji Arka Nadziei w Tomaszowie Maz.

	Fundacja Arka Nadziei	2014	2015	2016	2017
1	Liczba pacjentów objętych pomocą fundacji uzależnionych od substancji psychoaktywnych	62	78	92	102
2	Ilość porad/konsultacji udzielanych przez fundację	162	248	280	285
3	Ilość przeprowadzonych testów na obecność narkotyków	118	216	168	210
4	Ilość osób biorąca udział w projektach terapeutycznych współfinansowanych przez Ministra Zdrowia	119	109	110	110
5	Ilość osób biorąca udział w programie profilaktycznym dotyczącym HIV/AIDS współfinansowanym przez Wojewodę Łódzkiego	352+172 rodziców/ opiekunów	566+487 rodziców/ opiekunów	520+804 rodziców/o piekunów	726+427 rodziców/o piekunów
6	Ilość osób biorąca udział w programie profilaktycznym dotyczącym przeciwdziałania uzależnieniom współfinansowanym przez Starostę Powiatowego	230	92	420+408 rodziców/ opiekunów	314+364 rodziców/ opiekunów
7	Ilość osób objęta pomocą żywnościową w ramach współpracy z Bankiem Żywności	1125	1500	1000	1000

Zródło: Fundacja Arka Nadziei w Tomaszowie Maz.

Fundacja Społeczna RAZEM, ul. Polna 56 a, 97-200 Tomaszów Maz.

Fundacja działa na rzecz osób niepełnosprawnych udzielając im w ramach swej działalności pomocy socjalnej, finansowej i terapeutycznej. Celem Fundacji jest prowadzenie działań dotyczących informacji i poradnictwa, prowadzenie szeroko rozumianej działalności socjalno- bytowej na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrona i promocja zdrowia, rehabilitacja, poprawa zaradności osobistej, poprawa zdolności psychofizycznej. Działania prowadzone przez Fundację „RAZEM” to m.in. rehabilitacja indywidualna i grupowa uczestników WTZ, porady i praca z psychologiem.

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych POMOCNA DŁOŃ, Rudnik 10, 97-319 Będków

Celem stowarzyszenia jest działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. prowadzenie WTZ w Rudniku. Grupy osób objętych pomocą to osoby niepełnosprawne ze wskazaniem do WTZ oraz członkowie stowarzyszenia.

Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci z Autyzmem „ISKIERKA”, ul. Grunwaldzka 13/15, 97-200 Tomaszów Maz.

Celem stowarzyszenia jest działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności na rzecz osób z całościowym zaburzeniem rozwoju pod postacią autyzmu oraz ze spektrum autyzmu oraz działalność na rzecz innych niż osoby niepełnosprawne osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i osób poniżej 30 roku życia. Stowarzyszenie od kilku lat włącza się w akcję „Pomaluj mój świat na niebiesko”.

V. Analiza SWOT.

Analiza dostępności do świadczeń, leczenia, opieki i potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu tomaszowskiego.

<u>Mocne strony:</u>	<u>Słabe strony:</u>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostęp do pełno profilowego programu terapeutycznego w poradni zdrowia psychicznego, poradni leczenia uzależnień, poradni psychologiczno-pedagogicznej. 2. Dostęp do usług pomocy społecznej. 3. Wiedza i doświadczenie pracowników realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia. 4. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych. 5. Bliski dojazd do wojewódzkich ośrodków specjalistycznych. 6. Dostęp do Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Domów Pomocy Społecznej. 7. Dostępność instrumentów służących aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. 8. Dobra baza diagnostyczna na terenie powiatu tomaszowskiego: poradnia zdrowia psychicznego, poradnia leczenia uzależnień, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, w każdej ze szkół zatrudniony jest pedagog lub psycholog, powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności. 9. Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi. 10. Organizowanie kiermaszów i wystaw twórczości osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewielka ilość osób z zaburzeniami pozostająca w zatrudnieniu. 2. Brak mieszkań chronionych dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. 3. Brak zakładu opiekuńczo-leczniczego o profilu psychiatrycznym. 4. Brak zakładu aktywizacji zawodowej. 5. Niedostateczna liczba zakładów pracy chronionej. 6. Niedostateczna liczba miejsc zatrudnienia. 7. Niedostateczna liczba wolontariuszy. 8. Niedostateczna ilość środków finansowych na działalność statutową jednostek zajmujących się zdrowiem psychicznym. 9. Zbyt późna wykrywalność zaburzeń psychicznych
<u>Szanse:</u>	<u>Zagrożenia</u>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność różnych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych w ramach projektów finansowanych z zewnętrznych źródeł. 2. Pakiet ulg i korzyści dla pracodawców płynących z zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. 3. Rozwój wolontariatu. 4. Pozytywny stosunek dzieci i młodzieży do osób z zaburzeniami psychicznymi. 5. Dostęp do bezpłatnych szkoleń. 6. Kampanie społeczne w celu przełamania stereotypów panujących w społeczeństwie. 7. Aktywne włączenie się gmin w diagnozę środowiskową i rozwiązywanie problemów tej grupy społecznej. 8. Brak rejonizacji udzielania świadczeń zdrowotnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak źródeł finansowania do realizacji zadań ujętych w NPOZP dla powiatów. 2. Ograniczony dostęp do rynku pracy. 3. Wykluczenia społeczne. 4. Brak dodatkowej bazy lokalowej, która mogłaby zostać wykorzystana w celach adaptacyjnych na potrzeby NPOZP. 5. Wstyd środowiskowy- zamykanie się/ izolowanie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. 6. Stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych

VI. Harmonogram zadań POZP dla powiatu tomaszowskiego na lata 2018-2022.

Cel główny 1 - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

1.1. Cel szczegółowy	Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.1.1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.	Zadanie nie będzie realizowane	Nie dotyczy	Nie dotyczy	-
1.1.2.	Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w załączniku do Rozporządzenia w sprawie NPOZP	Zadanie nie będzie realizowane.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Brak środków finansowych
1.2. Cel szczegółowy	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla powiatu tomaszowskiego

1.2.1.	Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Nie dotyczy	Zadanie własne samorządów gminnych	Nie dotyczy	Nie dotyczy
1.2.2.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Dofinansowanie w ramach budżetu Wydziału Zdrowia i Spraw Obywatelskich	Zarząd Powiatu Tomaszowskiego	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Po przyjęciu POZP dla powiatu tomaszowskiego na lata 2018-2022
1.2.3.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej: <ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, • dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, • dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja ciągła	Nie dotyczy
1.3. Cel szczegółowy	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla powiatu tomaszowskiego

1.3.1.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<p>1. Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb klientów (rozmowy informacyjno-doradcze ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi, opracowanie indywidualnych planów działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową).</p> <p>2. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu wyboru odpowiedniego zawodu, zmiany kwalifikacji, miejsca zatrudnienia.</p> <p>3. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń z zakresu poszukiwania pracy, - organizowanie warsztatów aktywizujących dla osób niepełnosprawnych. <p>4. Organizacja szkoleń dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy celem uzyskania/ uzupełnienia/ zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia.</p>	Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	
1.3.2.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promowanie zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<p>1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>3. Kampania informacyjna w mediach (prasa, internet).</p>	Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z partnerami	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	
1.3.3.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	1. Współorganizacja, uczestnictwo w targach pracy oraz innych przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.	Powiatowy Urząd Pracy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla powiatu tomaszowskiego

		<p>2. Współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pracy tymczasowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>3. Organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - robót publicznych, - prac interwencyjnych, - bonów na zasiedlenie, - refundacji kosztów wyposażenia/ doposażenia stanowisk pracy. <p>4. Organizowanie miejsc aktywizacji zawodowej (staże i prace społecznie użyteczne) dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>5. Organizacja spotkań informacyjnych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.</p> <p>6. Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności.</p>			
1.4. Cel szczegółowy	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.4.1.	Powołanie lub kontynuacja lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Powołanie Zespołu Koordynującego realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, Uchwała nr 928/2018 Zarządu Powiatu Tomaszowskiego z dnia 5 kwietnia 2018 r.	Zarząd Powiatu Tomaszowskiego	Zadanie zrealizowane	-
1.4.2.	Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla Powiatu Tomaszowskiego	Zespół Koordynujący	Zadanie zrealizowane	-

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 dla powiatu tomaszowskiego

1.4.3.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2018-2022	Realizacja - podmioty wskazane jako wykonawcy poszczególnych celów. Koordynowanie i monitorowanie - Zespół Koordynujący	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Tomaszowskiego corocznego sprawozdanie z funkcjonowanie PPOZP - począwszy od roku 2018. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych
1.4.4.	Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa, aktualizowanego corocznie przewodnika, informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Opracowanie przewodnika w formie elektronicznej i zamieszczenie go na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Maz. oraz jednostkach organizacyjnych starostwa.	Wydział Zdrowia i Spraw Obywatelskich przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, oraz gmin Powiatu Tomaszowskiego.	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Począwszy od roku 2018

Cel główny 2 - zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

2.1. Cel szczegółowy	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
2.1.1.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom, młodzieży i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Zgodnie z zakresem działania placówki.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tomaszowie Maz., Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tomaszowie Maz., organizacje pozarządowe	Realizacja ciągła	-
2.1.2.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży	Działania pedagogów i psychologów szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tomaszowski oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie indywidualnych terapii przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Tomaszowie Maz. Działania profilaktyczne dotyczące przeciwdziałaniu uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, papierosów itp. oraz ochrona zdrowia psychicznego.	Dyrektorzy szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tomaszowie Maz., Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tomaszowie Maz., organizacje pozarządowe	Realizacja ciągła	Działania w przedszkolach i szkołach podstawowych stanowią zadania samorządu gminnego - nie zostały uwzględnione w POZP.

VII. Monitoring i sprawozdawczość

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w Harmonogramie zadań POZP, jako jednostki odpowiedzialne.

Corocznie, w ramach monitoringu, Zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Tomaszowskim na lata 2018-2022, dokona dokładnej analizy realizacji Programu oraz przygotowuje i przedłoży wymagane sprawozdanie zewnętrzne.

Koordinator Zespołu, Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Obywatelskich- odpowiada za przedstawienie informacji z wykonania zadań Programu- Zarządowi Powiatu Tomaszowskiego i wymaganych sprawozdań jednostek zewnętrznych.

Materiał zebrał i opracował zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 na terenie powiatu tomaszowskiego, w składzie:

- 1) Bartłomiej Matysiak- Członek Zarządu Powiatu w Tomaszowie Maz.;
- 2) Michał Jodłowski- Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Maz.;
- 3) Jan Andrzej Więckowski- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.;
- 4) Elżbieta Kudlik- Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Maz.;
- 5) Sebastian Słomka- Pełnomocnik Zarządu ds. medycznych Tomaszowskiego Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Tomaszowie Maz.;
- 6) Teresa Ogórek- Dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.;
- 7) Ewa Walaszczyk- Suska- dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Maz.;
- 8) Anetta Klimczak- p.o. dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Tomaszowie Maz.;
- 9) Anetta Markiewicz- przedstawiciel Fundacji "Arka Nadziei" w Tomaszowie Maz.

Podsumowanie

Ochrona Zdrowia Psychicznego stanowi priorytetowe działanie określonych instytucji, jednak nie jest w stanie całkowicie przeciwdziałać zaburzeniom psychicznym. Wieloletnie doświadczenia w tym zakresie, związane z metodami leczenia, formami udzielania pomocy w obszarze placówek służby zdrowia, wskazują na konieczność ścisłej współpracy z instytucjami zapewniającymi wspomaganie w procesie edukacji (diagnoza i terapia) i pomocy społecznej oferowanej w środowisku lokalnym.

Promocja zdrowia psychicznego wymaga pozytywnego języka opisu zdrowia psychicznego, wymaga odwagi w przełamywaniu stereotypowego podejścia do zdrowia psychicznego ograniczonego do jego zaburzeń, objawów i chorób. Dlatego niezwykle istotne jest propagowanie pozytywnego rozumienia zagadnień zdrowia psychicznego. Niedostateczna wiedza lub nieadekwatne rozumienie problemu powoduje, że promocja zdrowia psychicznego kojarzona jest przede wszystkim z działaniami na rzecz osób cierpiących na choroby lub zaburzenia psychiczne.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 995 i poz.1000).
2. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 2237, poz.2371).
3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 882, poz.2245, poz.2439, Dz. U. z 2018 r., poz.138).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r., poz.38, poz.1292, poz.1428, poz.1769, poz.1985, Dz.U. z 2018 r., poz.650).
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).
6. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 458).

Spis tabel.

1. Sytuacja demograficzna powiatu tomaszowskiego w latach 2014-2016.
2. Wybrane dane statystyczne dla powiatu tomaszowskiego za lata 2014-2016.
3. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności.
4. Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności.
5. Problematyka dotycząca zdrowia psychicznego w poszczególnych jednostkach.
6. Wybrane zagadnienia z zakresu działalności PCPR w Tomaszowie Maz.
7. Wybrane zagadnienia dotyczące Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Tomaszowie Maz.
8. Dane statystyczne dotyczące ilości uczniów w SOSW i stopnia niepełnosprawności.
9. Dane dotyczące ilości wydanych zaświadczeń, opinii, orzeczeń u dzieci diagnozowanych i poddawanych terapii w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Maz.
10. Dane statystyczne dotyczące ilości udzielonych porad w TCZ Sp. z o.o. w Tomaszowie Maz.
11. Programy profilaktyczne realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Tomaszowie Maz.
12. Dane statystyczne dotyczące realizacji zadań przez Komendę Powiatową Policji w Tomaszowie Maz.
13. Formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Maz.
14. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi będących pod opieką gminnych ośrodków pomocy społecznej.
15. Rodzaje pomocy oferowanej przez miejski ośrodek pomocy społecznej i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.
16. Zestawienie dodatkowych form pomocy i wsparcia oferowanych przez miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.
17. Dane statystyczne dotyczące ilości mieszkańców w DPS nr 1 w Tomaszowie Maz.
18. Dane statystyczne dotyczące ilości mieszkańców w DPS nr 1 w Tomaszowie Maz.
19. Dane statystyczne z Fundacji Arka Nadziei w Tomaszowie Maz.